

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαίο Ελληνικό Δράμα: Ευριπίδης (Φροντιστήριο)

Ενότητα: 10. Γραμματικός και συντακτικός σχολιασμός στίχων 520-575

Καράμπελας Σωτήριος

Τμήμα Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας.....	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 520-575	6
4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων όρων	6
5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία.....	7
6. Ενδεικτική βιβλιογραφία	7

1. Σκοποί ενότητας

Κατανόηση των γραμματικών και συντακτικών ιδιοτήτων των στίχων 520-575
Μήδειας.

2. Περιεχόμενα ενότητας

Η ενότητα περιλαμβάνει γραμματικούς και συντακτικούς χαρακτηρισμούς συγκεκριμένων λέξεων ή φράσεων των στίχων 520-575.

3. Αρχαίο κείμενο – στίχοι 520-575

Χο. δεινή τις ὀργή καὶ δυσίατος πέλει, (520)
ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν.
Ια. δεῖ μ', ὡς ἔοικε, μὴ κακὸν φῦναι λέγειν,
ἀλλ' ὥστε ναὸς κεδνὸν οἰακοστρόφον
ἄκροισι λαίφους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν
τὴν σὴν στόμαργον, ὣ γύναι, γλωσσαλιάν.
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς χάριν,
Κύπριν νομίζω τῆς ἐμῆς ναυκληρίας
σώτειραν εἶναι θεῶν τε κἀνθρώπων μόνην.
σοὶ δ' ἔστι μὲν νοῦς λεπτός—ἀλλ' ἐπίφθονος
λόγος διελθεῖν, ὡς Ἔρωσ σ' ἠνάγκασε (530)
τόξοις ἀφύκτοις τοῦμὸν ἐκσῶσαι δέμας.
ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς αὐτὸ θήσομαι λίαν·
ὄπη γὰρ οὖν ῶνησας, οὐ κακῶς ἔχει.
μείζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
εἴληφας ἢ δέδωκας, ὡς ἐγὼ φράσω.
πρῶτον μὲν Ἑλλάδ' ἀντὶ βαρβάρου χθονὸς
γαῖαν κατοικεῖς καὶ δίκην ἐπίστασαι
νόμοις τε χρῆσθαι μὴ πρὸς ἰσχύος χάριν·
πάντες δέ σ' ἦσθοντ' οὔσαν Ἑλληνες σοφὴν
καὶ δόξαν ἔσχε· εἰ δὲ γῆς ἐπ' ἐσχάτοις (540)
ὄροισιν ὤκεις, οὐκ ἂν ἦν λόγος σέθεν.
εἴη δ' ἔμοιγε μήτε χρυσὸς ἐν δόμοις
μήτ' Ὀρφέως κάλλιον ὑμνῆσαι μέλος,
εἰ μὴ πίσημος ἡ τύχη γένοιτό μοι.
τοσαῦτα μὲν σοὶ τῶν ἐμῶν πόνων πέρι
ἔλεξ'· ἄμιλλαν γὰρ σὺ προύθηκας λόγων.
ἂ δ' ἐς γάμους μοι βασιλικούς ὠνειδίσας,
ἐν τῷδε δείξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγώς,
ἔπειτα σώφρων, εἶτα σοὶ μέγας φίλος
καὶ παισὶ τοῖς ἐμοῖσιν—ἀλλ' ἔχ' ἦσυχος. (550)
ἐπεὶ μετέστην δεῦρ' Ἴωλκίας χθονὸς
πολλὰς ἐφέλκων συμφορὰς ἀμηχάνους,
τί τοῦδ' ἂν εὐρημ' ἠὔρον εὐτυχέστερον
ἢ παῖδα γῆμαι βασιλέως φυγὰς γεγώς;
οὐχ, ἦ σὺ κνίζη, σὸν μὲν ἐχθαίρων λέχος,
καινῆς δὲ νύμφης ἱμέρω πεπληγμένος,
οὐδ' εἰς ἄμιλλαν πολύτεκνον σπουδὴν ἔχων·
ἄλις γὰρ οἱ γεγῶτες οὐδὲ μέμφομαι·
ἀλλ' ὡς, τὸ μὲν μέγιστον, οἰκοῖμεν καλῶς
καὶ μὴ σπανιζοίμεσθα, γινώσκων ὅτι (560)
πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδῶν φίλος,
παῖδας δὲ θρέψαιμ' ἀξίως δόμων ἐμῶν
σπείρας τ' ἀδελφοὺς τοῖσιν ἐκ σέθεν τέκνοις
ἐς ταῦτ' ἰθὺς, καὶ ξυναρτήσας γένος

εὐδαιμονοῖμεν. σοί τε γὰρ παίδων τί δεῖ;
 ἐμοί τε λύει τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις
 τὰ ζῶντ' ὄνησαι. μῶν βεβούλευμαι κακῶς;
 οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος.
 ἀλλ' ἐς τοσοῦτον ἤκεθ' ὥστ' ὀρθομένης
 εὐνής γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε, (570)
 ἦν δ' αὖ γένηται ξυμφορά τις ἐς λέχος,
 τὰ λῶστα καὶ κάλλιστα πολεμιώτατα
 τίθεσθε. χρῆν γὰρ ἄλλοθὲν ποθεν βροτοῦς
 παῖδας τεκνοῦσθαι, θῆλυ δ' οὐκ εἶναι γένος·
 χούτως ἂν οὐκ ἦν οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν.

4. Γραμματικός σχολιασμός των υπογραμμισμένων ὀρων

1. **δυσίατος**: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του επιθ. *ὄ/ή δυσίατος*, -ον = δύσκολα θεραπευόμενος
2. **πέλει**: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *πέλω* = είμαι, υπάρχω
3. **ναός**: (δωρικός τύπος αντί νεώς) γενική ενικού θηλυκού γένους του ουσ. *ναῦς* = πλοίο
4. **κεδνόν**: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους του επιθέτου *κεδνός*, -ή, -όν = συνετός
5. **οίακοστρόφον**: αιτιατική ενικού αρσενικού γένους του ουσ. *οίακοστρόφος*, -ου = κυβερνήτης πλοίου
6. **ἄκροισι**: (ιωνικός τύπος αντί ἄκροις) δοτική πληθυντικού ουδετέρου γένους του επιθ. *ἄκρος*, -α, -ον = ακραίος
7. **λαΐφους**: γενική ενικού ουδετέρου γένους του ουσ. *λαῖφος*, -ους = πανί, караβόπανο
8. **κρασπέδοις**: δοτική πληθυντικού ουδετέρου γένους του ουσ. *κράσπεδον*, -ου = άκρη, περιθώριο υφάσματος
9. **ὑπεκδραμεῖν**: απαρέμφατο αορίστου β' ενεργητικής φωνής του ρ. *ὑπεκτρέχω* = διαφεύγω
10. **στόμαργον**: (απτικός τύπος αντί του στόμαλγος) αιτιατική ενικού θηλυκού γένους του επιθ. *ὄ/ή στόμαργος*, -ον = φλύαρος
11. **γλωσσαλγίαν**: αιτιατική ενικού θηλυκού γένους του ουσ. *γλωσσαλγία*, -ας = ατελείωτη φλυαρία
12. **πυργοῖς**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρ. *πυργόω*, -ῶ = εγκωμιάζω, μεγαλοποιώ
13. **ναυκληρίας**: γενική ενικού θηλυκού γένους του ουσ. *ναυκληρία*, -ας = ταξίδι με πλοίο
14. **ἐπίφθονος**: ονομαστική ενικού αρσενικού γένους του επιθ. *ὄ/ή ἐπίφθονος*, -ον = μισούμενος
15. **ὠνησας**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου ενεργητικής φωνής του ρ. *ὀνίνημι* = ωφελώ
16. **εἴληφας**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής του ρ. *λαμβάνω* = παίρνω

17. **(ε)πίσημος**: ονομαστική ενικού θηλυκού γένους του επιθ. *ὁ/ή ἐπίσημος*, -ον = περίφημος
18. **κνίζη**: β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα μέσης φωνής του ρ. *κνίζω* = ερεθίζω, ενοχλώ, οργίζω
19. **θρέψαιμ(ι)**: α' ενικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου ενεργητικής φωνής του ρ. *τρέφω* = τρέφω, ανατρέφω
20. **σέθεν**: επικός τύπος της γενικής ενικού της προσωπικής αντωνυμίας β' προσώπου (*σύ, σου*)
21. **ξυναρτήσας**: (ιωνικός τύπος αντί *συναρτήσας*) ονομαστική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής αορίστου ενεργητικής φωνή του ρ. *συναρτάω* = συνδέω, ενώνω
22. **όνησαι**: απαρέμφατο αορίστου ενεργητικής φωνής του ρ. *όνίνημι* = ωφελώ, βοηθώ

5. Συντακτικός σχολιασμός των λέξεων που σημειώνονται με έντονα στοιχεία

1. **πρὸς χάριν**: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού εξαρτώμενος από το απαρέμφατο *χρήσθαι*
2. **χρυσός**: υποκείμενο του ρ. *εἶη* (το ρήμα λειτουργεί ως προσωπικό)
3. **ὑμνήσαι**: τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο του ρ. *εἶη* (το ρήμα λειτουργεί ως απρόσωπο)
4. **εἰς ἄμιλλαν**: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού εξαρτώμενος από την μετοχή *ἔχων*
5. **πολύτεκνον**: επιθετικός προσδιορισμός στο ουσ. *σπουδῆν*
6. **σπουδῆν**: αντικείμενο της μετοχής *ἔχων*
7. **ἔχων**: αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

7. Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Liddell, H. G. – R. A. Scott – H. S. Jones, *A Greek- English lexicon*. Oxford, Oxford University Press 1996
- Mastronarde, D. J., *Ευριπίδου Μήδεια*. Μετάφραση Δ. Γιωτοπούλου, επιμέλεια μετάφρασης Μ. Χριστόπουλος. Αθήνα, Πατάκης 2006.
- Page, D. L., *Ευριπίδη Μήδεια*. Μετάφραση Γ. Γιατρομανωλάκης. Αθήνα, Καρδαμίτσα 1990.
- Στεφανόπουλος, Κ. Θ., *Ευριπίδης. Μήδεια*. (μετάφραση). Αθήνα, Κίχλη 2012.